2025 | 1. Sayı

İDEA'L DERGİ

Yenidoğan Savcısı **Yavuz Engin**'den Genç Hukukçulara Tavsiyeler

Gizemli Bir Cinayetin Kan Donduran Anlatımı

Dreyfus Olayı Işığında Doğal Hukuk Gerekliliği

Dr.Öğr.Üyesi Duygu Demirel Özdemir'in Meslek Hayatına Rehber Yazısı

Daha fazlası 'İDEA'L DERGİ 'de seni bekliyor!

İDEAL HUKUK KULÜBÜ

Kapak Fotoğrafı - İrem Özkul

HUKUKTA KARİYER YOLCUĞU: FAKÜLTE SIRALARINDAN ADIM ADIM MESLEK HAYATINA

"Gideceği limanı bilmeyen gemiye,
hiçbir rüzgar yardım edemez."
Seneca

Fakülteye adım attığımız ilk günlerde, yeni bir başlangıcın heyecanıyla çevremize bakınırken, kısa süre içinde kendimizi yoğun bir ders temposunun içinde buluruz. O noktadan itibaren hayal ettiklerimizle karşılaştığımız gerçekler yavaş yavaş çatışmaya başlar. Yaklaşan vize ve final sınavlarının baskısı eşliğinde çalışılması gereken çok sayıda dersin varlığı, bu derslere çalışırken ayrı ayrı kanunlara, diğer yasal düzenlemelere ve ilgili yargı kararlarına hakim olunması gerekliliği, ders kitaplarının hacimlerinin hem fiziki olarak hem de gözümüzde git gide büyüyor oluşu bu çatışmayı daha da karmaşık hale getirir. Tüm bu yoğunluk içinde, çoğumuzun zihninde benzer sorular yankılanır: Acaba ben doğru yerde miyim? Bu fakülteden mezun olabilecek miyim? Mezun olduğumda nasıl yetkin bir hukukçu olabilirim? Sorularınıza yanıt olabilecek sihirli bir reçete ne yazık ki bulunmuyor; ancak hem bir akademisyen hem de bir zamanlar bu sıralardan geçmiş bir öğrenci olarak, hukuk eğitimine ve meslek yolculuğuna dair naçizane bazı deneyimlerimi ve tavsiyelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Satır aralarında elbette ki size iyi gelecek bir cümleye rastlayacağınıza inanıyorum.

Hukukta kariyer, mezuniyet ile adım atacağınız bir yolculuk değildir; o yolculuk esasen fakülte sıralarında başlar. Bu nedenle de henüz fakültedeyken kariyerinizin rotasını çizmeye başlamak ve bunun için kendinize yatırım yapmak, inanın ki bu hususları mezuniyet sonrasına bırakmaktan çok daha değerlidir. Zira hukuk fakültesi sizlere yalnızca bir meslek kazandırma amacını taşımaz; burada aldığınız eğitim sizin düşünme biçiminizi, olaylara bakış açınızı ve hatta sabrınızı şekillendirerek pek çok alanda önemli yetiler kazanmanızı sağlar. Bu yetileri kazanabilmeniz içinse fakülte sıralarında aldığınız eğitimi çok ciddiye almanız ve gereken özeni göstererek çalışmanız gereklidir. Buradaki kastım ise çok çalışmak değil; sistematik, düzenli ve istikrarlı bir şekilde çalışmaktır. Bu noktada bazı öğrenim tekniklerinden de yararlanabilirsiniz. Örneğin aralıklı tekrar metodunu kullanarak öğrendiğiniz bilgileri, sık aralıklarla kısa kısa tekrar etmeniz (1.gün, 3.gün ve 6.gün şeklinde tekrar etmeniz) halinde bilgilerin daha kalıcı hale geldiğini görebilirsiniz. Sınav haftalarına sıkıştırdığınız ve panik halde öğrenmeye çalıştığınız bilgilerin sınavdan sonra bir anda zihninizden uçup gittiği hissini belki bir çoğunuz yaşamıştır.

Tabii ki öğrenilen bilgiler hemen kaybolmaz; ancak yalnızca sınav odaklı çalışınca ve o sınavdan sonra tekrar edilmeyince ne yazık ki o bilgilerin makus talihi kaybolmak olacaktır. Sınav odaklı olmak yerine öğrenme odaklı şekilde, tekrara dayalı ve düzenli bir ders çalışma programınızın olması hem öğrencilik hem de meslek hayatınızda başarılı olmanızı sağlayacaktır.

Derslere katılım sağlarken esasen sizlerden hazırlıklı bir şekilde gelmenizi bekleriz ki ders esnasında aklınıza takılan soruları rahatça sorun ve dersimiz interaktif bir biçimde işlensin. Bu hazırlık için ilgili dersin e-destek sayfası üzerinden sizlerle paylaşılan ders izlencesine bakarak o hafta anlatılacak konu başlıklarına, derse ait kaynaklardan göz atabilir ve konuya ait kanun maddelerine (varsa ilgili diğer mevzuat hükümlerine de) bakabilirsiniz. Özellikle ilgili kanun maddelerini aktif bir biçimde çalışmak bu noktada yapabileceğiniz en iyi öğrenme metodu olabilir. Zira kanun, çalışacağınız konuya ilişkin en iyi özettir. Bu nedenle çalışacağınız kanun maddesine birtakım sorular sorarak (Ör: bu hüküm ne hakkında? Amacı ne olabilir? Kimin menfaatini koruyor yahut kimin aleyhine sonuçlar öngörüyor? Hükmün uygulanabilmesi için gereken şartlar/unsurlar nelerdir? Bir yaptırım öngörülüyorsa nasıl bir yaptırım var? Kim tarafından nasıl uygulanacak vb.) alacağınız cevapları maddeler halinde özetler ve hatta bir şema oluşturabilirseniz, ilgili konuya ilişkin aktif bir öğrenme gerçekleştirmiş olursunuz.

Tabii ki bu yöntemle her kanun maddesinin maksadını ve işlevini her zaman için kolayca kavramak mümkün olmayacaktır; aklınıza bazı sorular takılması veya bazı anlam boşluklarının olduğunu hissetmeniz çok normaldir. İşte bu boşlukları da derste hocanızdan bu konuyu dinlediğinizde dolduracak ve ders kaynaklarını çalışarak giderebileceksiniz. Bunun üzerine tekrar yapmayı da eklediğinizde soyut normun amacını, işlevini, uygulama alanını kavramış ve pekiştirmiş olacaksınız. Böylelikle ilgili mevzuatlara hakimiyetiniz güçlenecektir. Fakat belirtmem gerekir ki burada beklenti kanun maddelerini ezberlemeniz asla değildir. **İyi bir hukukçu her şeyi bilen değil; aradığı bilgiyi nerede bulacağını en iyi bilen kişidir.** Bu itibarla çalışacağınız konulara dair yasal mevzuatı bahsettiğim şekilde çalışmanız, kanun sistematiğine hakim olmanızı sağlayacak ve hukuk nosyonunuzu geliştirecektir.

Hangi konuda olursa olsun etkin bir çalışma yapabilmek için dört temel becerinin (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) birlikte kullanılması gerektiği belirtilmektedir. Böyle bir çalışmayı fakültedeki derslerinize çalışırken uygulamak isterseniz şu adımları takip edebilirsiniz:

1- Konuya ilişkin kaynakları (kanun metinleri ve ders kitapları öncelikli olmak üzere) okumak,

2- Yapabildiğiniz ölçüde şemalar çıkararak (maddeler haline getirmek yahut zihin haritaları çıkarmak vb.) kısa özetler yazmak (bu aynı zamanda zihninizde konuyu görselleştirmenizi de sağlayacaktır),

3- Dersi derste öğrenmek için aksatmadan derslerinizi dinlemek,

4- Öğrenmek istediğiniz konuyu kendi kendinize yahut bir arkadaşınıza kısaca anlatmak. Öğrenmek için anlatmak olarak kısaltabileceğim sonuncu adımı fakülte zamanlarımdan beri halen uygulamaktayım.

Özellikle de anlamakta zorlandığım bir konuda sesli bir şekilde konuya dair görüşlerimi dile getirmek, bazen çözümün kapısını daha kolay aralamama fırsat verebilmektedir. Ayrıca çalıştığınız konuyu anlatırken zihninizden geri çağrışım yaparak o bilgileri karşınızdakine aktarabilmek, muhakeme gücünüzü de artıracaktır. Ayrıca derslere ek olarak yaptığımız pratik çalışmalara katılmak ve pratik çalışma sorularını cevaplamak yine hukuki muhakeme yeteneğinizi geliştiren önemli bir adımdır.

Uygulama içinde olabilmek içinse fakültedeki hukuk kulüplerinin, hukuk kliniklerinin etkinliklerini, münazara veya farazi dava yarışmalarını takip etmeli ve mümkünse bu etkinliklerde aktif rol almalısınız. Zira bu tür etkinliklerde hukuk uygulanmasına yönelik önemli çalışmalar gerçekleştirilir ve bunun bir parçası olmak hukuk nosyonunuzun gelişmesine katkıda bulunur. Bu hususların yanı sıra hukuk bürolarında kısa yaz stajlarına yahut ulusal staj programı kapsamında kamu kurumlarında sağlanan staj programlarına katılmanız, meslek hayatınızdan önce tecrübe kazanabilmenize imkan verecektir. Unutmayalım ki ancak deneyim ve uygulama kişiyi usta kılar. **Hukukçunun değeri de bilgi derecesi ile değil; bilgisini uygulama yeteneğiyle ölçülür.**

Güncel olarak hukuk alanındaki gelişmelerden ve tartışmalardan haberdar olabilmek için gerek kendi fakültemizde gerekse de farklı üniversitelerdeki online/yüz yüze yapılan söyleşi, panel, webinar veya sempozyum gibi etkinliklerin de takipçisi olmalısınız. Bu bilgileri takip etmek için sosyal ağlardan (Instagram, LinkedIn, kurum websiteleri veya eğitim blogları gibi) yararlanabilirsiniz. Bu mecralarda takip etmek istediğiniz kişi ve kurumların paylaşımlarını görebilir; katılmak isteyeceğiniz etkinlikler için öğrenci kulüpleri veya fakülte sayfalarının duyurularına, öğrenci sempozyumu yahut yarışmalarının ilanlarına, Erasmus veya TÜBİTAK gibi kurumların burs ve proje ilanlarına rahatça ulaşabilirsiniz.

Hukukçunun eğitimi esasen hiçbir zaman bitmez; bu nedenle mezun olduktan sonra da günceli takip edebilmek için bu alışkanlığınızı sürdürebilmeniz önem taşımaktadır. Ancak iş hayatına adım attığınızdaki yoğunluğunuzdan fırsat bulup bu faaliyetlere katılım sağlamanız nispeten öğrencilik zamanınıza göre daha kısıtlı olacaktır. Bu nedenle öğrencilik dönemindeki vaktinizin kıymetini bilmek ve iyi bir şekilde değerlendirmek faydanıza olacaktır. Hukukçu okuyan, araştıran, soran ve sorgulayan, günceli takip eden, gelişen teknolojilerin farkında olan, vizyon sahibi kişiler olmalıdır. Bu itibarla yalnızca hukuk bilginizi artırarak iyi bir hukukçu olabileceğiniz fikri doğru bir yaklaşım değildir.

Hukuk yoğun bir eğitim hayatını içerse de düzenli çalıştığınız takdirde elbette kendinize yatırım yapabilecek vakti de bulabileceksiniz. Bu dönemde hukuk dışındaki aktivitelere katılmak, hobiler edinmek, tiyatroya ve sinemaya gitmek, kendinizi geliştirebileceğiniz kurslara veya çeşitli sertifika eğitimlerine katılmak, genel kültürünüzü artırarak farklı bakış açıları kazanmanızı ve iletişim becerilerinizin gelişmesini sağlayacaktır.

Kendinize yapabileceğiniz en iyi yatırımlardan biri de yabancı dil öğrenimidir. Henüz fakülte sıralarındayken bu konuda kendinizi ne kadar geliştirirseniz, iş yaşamında da o kadar rahat edersiniz. Yabancı unsurlu sözleşmeler veya uyuşmazlıklar noktasında dil bilginizle pek çok meslektaşınızın bir adım önünde yer alabilirsiniz. Günümüzde şanslısınız ki internet üzerinde dil öğrenimi için ücretsiz ve uygun fiyatlı birçok kaynak ve kurs imkanı bulunabiliyor.

Öğreneceğiniz dili mesleki anlamda da desteklemek isterseniz, yine yabancı hukuk fakültelerinin veya kurumların düzenlediği farazi mahkeme/tahkim yarışmalarına katılabilir; bu fakültelerin online şekilde yaptığı hukuki toplantı etkinliklerini izleyebilirsiniz. Bu hususlara ek olarak öğrenciliğiniz süresince Erasmus+, TÜBİTAK ve YÖK Mevlana gibi burs programları sayesinde yurtdışı deneyimi kazanabilirsiniz. Bir yıl veya altı ay gibi uzun dönemli değişim programlarıyla yabancı bir hukuk fakültesinde eğitim alabilme imkanlarından yararlanabilir yahut iki aylık yaz stajı gibi bir programla yurtdışındaki bir üniversitede veya hukuk bürosunda çalışma olanağı bulabilirsiniz.

Fakültedeyken bir hocamız hukuk eğitiminin bir anahtar olduğunu ve mezun olduğunda akıllı bir hukukçunun bu mahir anahtar ile pek çok mesleğini kapısını açabileceğini ifade etmişti. Bunu henüz bir öğrenci olarak ilk kez duyduğumda pek anlam verememiştim. Fakat zaman geçtikçe bu fikrin doğruluğunu teyit edebildim. Zira aynı fakülteden mezun olduğum sıra arkadaşlarımdan bazıları şu an serbest avukat, adli/idari hakim ve savcı iken; bazıları ise kaymakam, diplomat, kamu kurumu avukatı yahut kamu kurumunda uzman hukukçu, banka avukatı, akademisyen, müfettiş/denetçi ve icra müdürü olarak hali hazırda görev yapmaktadır.

Bu hususların yanı sıra hukuk mezunu olarak arabulucu, uzlaştırmacı, bilirkişi, marka ve patent vekili, noter, tahkim hakemi, hukuk müşaviri olarak çalışabileceğiniz gibi özel şirketlere danışmanlık faaliyeti yürütebilir veya bu şirketlerin hukuk departmanın yanı sıra insan kaynakları, personel, idari işler veya yönetim gibi çok farklı departmanlarında da görev alabilirsiniz. Hukukçular hem hukuk alanındaki uyuşmazlıkları hem de farklı bir alanda yaşanabilecek sorunları temel ve mesleki hukuk bilgisi ve öğrendiği hukuk metoduyla doğru şekilde tespit edebilen ve çözüm üretebilen kişilerdir. Bu nedenle de kendilerini geliştirmeye açık olan hukukçular, bu kadar farklı meslek dallarında rahatça faaliyet gösterebilirler. Ayrıca yapabileceğiniz işler yalnızca burada saydıklarımla da sınırlı değildir. Gelişen teknolojiyle birlikte block chain, akıllı sözleşmeler, e-spor, e-ticaret, yapay zeka, legal design gibi pek çok farklı alanda hukuk bilginizle varlık gösterebilirsiniz. Bunun için her zaman gelişime açık olmalı, yeni alanları takip etmeli ve temel hukuki bilginiz ile muhakeme yeteneğinizi de her daim güçlendirmeye çalışmalısınız.

Mezuniyet zamanının yaklaşmasıyla birlikte yukarıda belirttiğim birçok meslekten hangisinin size uygun olduğuna karar verebilmeniz zorlaşacaktır. Seçeneklerin fazlalığı bazen kararsız kalmanıza veya aileniz/çevrenizin beklentileriyle birlikte bir seçim yapma baskısına da dönüşebilecektir. Bu aşamada kendinizi nereye savrulacağını bilemeyen bir rüzgar gibi hissedebilirsiniz. Tüm hislerinizi ve endişelerinizi inanın çok iyi anlıyorum. Kariyer yolculuğu hiçbir zaman düz bir yoldan oluşmaz; çoğu zaman bu yolda virajlar ve yokuşlarla karşılaşabilir, engelleri atlamanız gerekebilir ve hatta bazen çıkmaz sokaklarla da karşılaşabilirsiniz. Bu noktada ümitsizliğe kapılmak yerine, yolunuzu değiştirmeyi deneyebilirsiniz. Demek istediğim bahsi geçen mesleklerden birine adım attığınızda ve bu mesleğin size göre olmadığını anladığınız noktada kariyerinizi her zaman değiştirebilirsiniz.

Bu çok kolay bir yöntem değildir, ama her zaman yapılabileceğinizi aklınızda bulundurmanızı önerebilirim. Ayrıca meslek seçimini mezuniyete bırakmadan şimdiden düşünmeye başlamak, seçmek istediklerinizin sizin için avantaj ve dezavantajlarını araştırmak, bu işi bilenlere sormak ve danışmak kariyer hedeflerinizi belirlerken size yardımcı olacaktır. Son olarak kendi iç sesinize de her zaman kulak verin. Neler yapmaktan hoşlandığınızı, sizin mutlu eden şeyleri tespit ederek, istemediklerini belirlemeniz de bu noktada önem taşıyan bir başka husustur. Belki gideceğiniz yolu şimdiden tam olarak öngöremeyebilirsiniz, ama hiç girmeyeceğiniz yolları eleyerek de hedeflerinize adım adım yaklaşabilirsiniz.

Kariyer planınızı oluştururken tek bir hedefe kitlenmek de her zaman faydalı olmayabilir, zira herhangi bir başarısızlık sizi hayal kırıklığına uğratabilir, ümitsizliğe kapılmanıza neden olabilir. Bunun yerine, planınızda bazı alternatiflere de yer vermek iyi olacaktır. Bu kariyer yolculuğunda yaşayabileceğiniz olumsuz durumlar için sizi motive edecek ve savulmanızı önleyecek bir yöntemdir. Planınız içerisinde yer alan başka bir alternatifin varlığı, hayal kırıklığına uğramanızın önüne geçecektir. Örneğin mezun olunca hakimlik/savcılık sınavına hazırlanmayı hedeflerken, bir dersten kalmanız dolayısıyla okulunuzun bir yıl uzadığını veya bu sınava bir sağlık sorunu nedeniyle giremediğinizi yahut sınavda başarısız olduğunuzu düşünelim. Bu durumlarda tekrar sınava hazırlık yaparken olumsuza odaklanıp kendinizi yıpratmak yerine, diğer alternatifleri göz önünde bulundurabilirsiniz. Bu süreçte bir hukuk bürosunda çalışmaya başlayabilir, deneyim kazanabilirsiniz. Yahut yabancı dil eğitiminize odaklanıp yurt içi veya yurt dışı yüksek lisans eğitimi yapabilmek için fırsatları araştırabilirsiniz. Bu tür araştırmaları yaparken her zaman hocalarınız ve ilgili mesleklerde uzun yıllarını geçirmiş uygulamacılar ile çekinmeden iletişim kurmanız ve diyalog içinde olmanız, kariyer hedeflerinizi gerçekçi bir şekilde dizayn edebilmenizi sağlayacaktır.

Kendinize güvenin, araştırın ve okuyun; inanın ki kendiniz için neyin doğru olduğunu bu süreçte bulacaksınız. Her seçiminiz, sizi bir sonraki adıma taşıyacak ve kariyer yolculuğunda ilerlemenizi sağlayacaktır. Bu nedenle endişe denizlerinde kaybolmak yerine, alternatifleri cebinize koyup bu yolculukta keyif alarak ilerlemenizi tüm kalbimle diliyorum. *Sevgilerimle...*

Kaynakça

-Antalya, O. Gökhan. Hukuk Eğitimi ve Öğretimi, C.III, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021.
-Bozkurt, Tamer. Hukuk Eğitiminde Etkili Ders Çalışma Yöntemleri & Hukukta Kariyer Planlaması, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2022.
-Hirş, Ernst E. Pratik Hukukta Metot, Banka ve Ticaret Hukuk Araştırma Enstitüsü Yayınları, 9. Bası, Ankara 2023.
-Karayalçın, Yaşar/Yongalık, Aynur. Hukukda Öğretim – Kaynaklar – Metod, Banka ve Ticaret Hukuk Araştırma Enstitüsü Yayınları, 8.Baskı, Ankara 2020.

Dr. Öğr. Üyesi Duygu Demirel Özdemir

